

Delavsko-kmetijski list.

Izhaja vsak četrtek. — Naročnina: mesečno 6 Din, četrletno 15 Din.
Uredništvo in Upravništvo: V Ljubljani, Delavski dom, Marxov trg 2/II.

Leto III.

LJUBLJANA, 28. januarja 1926.

Stev. 4.

Leninizem.

Leninizem je znanost, ki je po Leninu dobila svoje ime, kot marksizem po Marxu. Ob drugi obletnici smrti vstvaritelja leninizma objavljamo kratko razpravo, ki v najširših obrisih pojasnjuje osnovna načela leninizma (po zagrebški „Borbi“). Ured.

Končni cilj delavskega gibanja je popolno uničenje razredne družbe. K temu cilju more delavski razred iti samo po poti razrednega boja proti vladajočemu in zatirajočemu razredu buržuazije. Ta razredni boj vodi revolucionarni proletarijat in revolucionarna omladina. Revolucionarni proletarijat stoji v nasprotju z vsemi drugimi strankami. Od socialdemokracije kot druge „delavske stranke“ se loči po tem, da se v svoji teoriji in praksi drži načela razrednega boja, medtem ko imajo socialdemokrati to načelo samo na jeziku, ne pa v svoji politiki, v svojem praktičnem delu. Cela njihova politika se giblje v okviru kapitalizma in meščanskega parlamentarizma, kar pomeni oviranje in sabotiranje razrednega boja proletariata proti buržuaziji.

Revolucionarni proletarijat je organiziran mednarodno v svetovni stranki. Njena načela, programatična in taktična, temelje na izkušnjah vsega delavskega gibanja in boja v vseh deželah, ki je prišlo najdalj, to je do največjih uspehov in to je delavsko gibanje Rusije. Njegova voditeljica, stranka Rusije, se je že v dobi druge internacionale osvobodila od oportunitizma, kar ji je omogočilo zmago, in je že tedaj na pravi način spopolnila marksizem z novimi izkušnjami. Marksizem obogaten z izkušnjami razpada II. Internacionale, svetovne vojne, ruske revolucije... je leninizem. Pod vodstvom Lenina, velikega voditelja ruskega delavstva, je zavzela ruska komstranka pravilno marksistično stališče v tej novi dobi imperializma, razpadanje kapitalističnega sistema, zato se ta nova na podlagi marksizma, in ne v nasprotju z njim, stoječa teorija proletarskega gibanja imenuje po njem... leninizem.

Najkrajše rečeno je leninizem marksizem dobe imperializma, zadnje dobe kapitalizma. Bistvena (glavna) načela leninizma so:

1. pravilna ocena sedanjega položaja in stopnje razrednega boja;
 2. določitev vloge stranke kot voditeljice proletarskega razreda;
 3. delavski razred mora voditi pravilno politiko v kmetškem vprašanju, da si pridobi za zaveznika delovno kmetško ljudstvo;
 4. pravilno stališče napram nacionalnem in kolonialnem vprašanju;
 5. pravilen boj proti buržuaznemu militarizmu in imperialističnim vojnem.
- A. Doba imperializma je zadnja doba kapitalizma. Še posebej pomeni zmago proletarske diktature v Rusiji, naraščanje delavskega in kmetškega gibanja, boj zatiranih narodov v kolonialnih in polkolonialnih deželah proti imperializmu, začetek svetovne revolucije. Razredno nasprotstvo med buržuazijo in proletariatom se poostreje. Pritisk buržuazije, tako gospodarski (na mezde, delovni čas itd.) kakor politični (zabranjenje legalnosti

revolucionarnim strankam, gaženje meščanske demokracije, beli teror) nad proletariatom narašča ravno tako od porna sila proletariata z druge strani. Boj zatiranih kolonialnih narodov proti imperialističnim državam (Kina, Maroko, Sirija, Indija itd.) predstavlja že smrtno nevarnost za imperializem. Nasprotstva med posameznimi imperialističnimi državami se večajo in njihovo oboroževanje je vsak dan večje. Utrditev gospodarstva in njegov razvoj v Uniji Sov. Soc. Republiki je tak, da je upanje buržuazije na njen propad sploh upadlo. Zato pripravlja svetovni imperializem vojno proti njej. Kapitalizem iz zagate, v katero je prišel, ne more. Proletarski razred zna pot iz te situacije: uničenje kapitalizma. Najširše mase delovnega ljudstva se morajo tega zavedati. Zato mora skrbeti stranka, katere naloga je, da jih vodi v boju do zmage nad kapitalizmom.

B. Ruska proletarska revolucija je jasno pokazala, da je za to zmago potrebna revolucionarna stranka (ne samo stranka). V njej mora biti organiziran najzavednejši del delavskega razreda in ona se mora zavedati, da je njena naloga voditi celokupen proletarijat v razrednem boju. Ako bi po vojni v Nemčiji, Avstriji itd. obstojale revolucionarne proletarske stranke (to je subjektivni pogoj revolucije), bi tedaj proletarijat mogel premagati buržuazijo v nepretržnem boju in prevzeti oblast v svoje roke. V vseh akcijah, ki jih proletarijat vodi, mora biti stranka na čelu. Ona mora v vseh akcijah v vsakem momentu razrednega boja biti na čelu. Zato mora biti organizacijsko zidana tako, da vedno lahko spravi na noge velik in največji del delavskega razreda. Temelj njene organizacije morajo biti obratne celice, v prvi vrsti v vseh večjih podjetjih. Le na ta način je res živo (organizacijsko) zvezana z delavskimi masami. Vsaka celica mora biti voditelj delavstva dotičnega obrata. Vse delo in vsaka akcija stranke mora kazati delavskim masam na končni cilj. Da more stranka svoje naloge izvršiti, mora biti enotna, disciplinirana in centralizirana. Vse sklepe mora izvajati vse članstvo. Diskusije o spornih vprašanjih trajajo le do sklepa; po tem morajo vsi člani sprovajati pravilno politiko. Strankin član se mora povsod, v delavnici, v strokovni organizaciji, v privatnem življenju zavedati, da je strankin član in mora biti vedno primer revolucionarnega razrednozavednega proletarca. V strokovni organizaciji, ki v razrednem boju kot glavna razredna organizacija mas igra važno vlogo, pa tudi drugod, kjer se zbira delavci, je vsak član stranke dolžan, da dela po direktivah stranke.

C. V razrednem boju zlasti v agrarnih državah igra kmetško ljudstvo odlično vlogo. Interesi delavstva onim kmetškega ljudstva v stvari niso nasprotni, še več, na boju proti kapitalizmu in imperializmu sta zainteresirana obadva delavec in kmet. Osvoboditve kmeta od zatiranja in izkoriščanja in končna rešitev agrarnega vprašanja, mora priti le potom proletarske revolucije. Ne zadostuje pa v tem oziru samo idejna; načelna propaganda, temveč tudi organizacijsko

delo med kmetskim ljudstvom, direktno za stranko, pa tudi indirektno v kmetških strankah (ustvarjanje levih kril).

D. Buržuazija vsakega naroda je imperialistična in stremi za tem, da oslabi svoje konkurente, buržuazije drugih narodov. Ona osvaja pokrajine, kjer žive drugi narodi, zlasti one, ki so strateško in gospodarsko važni (n. pr. Italija, Slovenija, Primorje, itd.) Da si pridobi „nacionalno“ pravico na te pokrajine, izvaja nacionalno zatiranje. Drug pojav nacionalnega zatiranja imamo v Jugoslaviji, kjer vladajoča srbska buržuazija vodi hegemonistično politiko nad Slovenijo, Hrvaško, Vojvodino itd. Najhujše pa je nacionalno zatiranje v kolonijah, kjer je celim narodom, gospodarsko nerazvitim, sploh vzeta svoboda in se vse njihovo bogastvo izvaja v imperialistično državo.

Nacionalno zatiranje je ena izmed oblik imperialističnega nasilja. Rev. proletarijat se bori proti temu nasilju v vseh ozirih. On ne more podpirati nobenega imperializma, nobene hegemonije (kot si delajo socialisti II. internacionale), temveč mora pokazati, da boj delavskega razreda osvobojuje tudi nacionalno in se mora pridružiti nacionalno zatiranim v njihovem boju za svobodo. Temeljno načelo leninizma je zahteva za popolno pravico samoodločbe do odcepljenja od one imperialistične države, kjer se nahaja. Rev. proletarijat pa mora vedno povdarjati, da je nacionalno zatiranje posledica in otrok kapitalizma, da je končna rešitev nacionalnih vprašanj le v socialno osvobojeni družbi. On mora vzgajati proletarijat vladajočih narodov v duhu pravega internacionalizma, tako da bo on glavni zagovornik svobode onih narodov, ki jih njegova buržuazija zatira; a isto tako mora odvracati proletarijat zatiranih narodov od malomeščanskega socializma, da bo ta proletarijat v stanju, da vodi boj za nacionalno svobodo na liniji boja proti imperializmu in kapitalizmu sploh. Eden od najmanj usidranih principov leninizma je ravno ta princip (po zaslugi II. internacionale, ki je imela v nacionalnem vprašanju čisto nemarksistično stališče), ki gre za tem, da upostavi enotno fronto proletarskega razreda, kmetškega ljudstva in zatiranih narodov v boju proti celem sistemu imperializma.

E. Leninistično razumevanje buržuaznega militarizma in boja proti njemu kot tudi boja proti-vsem pacifističnim iluzijam, je v temelju nasprotno stališče oportunistične in poloportunistične socialdemokracije k tem vprašanjem. Leninizem izhaja iz edino pravega revolucionarnega in proletarskega stališča, da je država orodje enega razreda za obdržanje gospodarstva nad zatiranim razredom in da je vojska in militarizem eno od njenih najsilnejših sredstev za nasilno obdržanje oblasti. Zato stavlja leninizem parolo boja proti buržuaznemu militarizmu. Buržuazija uporablja svoj militaristični aparat za vojsko nazven, t. j. proti drugim imperialističnim državam, s katero ima nasprotne profitarne interese. Vojska je nujna posledica nepremostljivih nasprotstvih kapitalistične družbe, zlasti v njegovi imperialistični dobi. Voditi boj proti militarizmu in vojskam s

Proletarci
vseh dežel
združite se!

Ljudevit Perič.

V četrtek, 21. januarja t. l., je v Ljubljani preminul Ljudevit Perič, bivši socialistični ljubljanski župan, mož v najlepši moški dobi, star komaj 41 let. Mlado življenje mu je strla zavratna bolezen, ki si jo je nakopal kot avstrijski ujetnik na zgodovinskem umiku Srbov čez albanska močvirja in na solumski fronti kot prostovolec.

Z Ljudevitom Peričem izginja iz delavske politike eden izmed članov one mlade intelektualne generacije, ki je bila pršla v socialdemokratsko stranko po velikem krhu slovenskega liberalizma v letih 1905—1909. Splošna volilna pravica za parlament in kranjski deželni zbor je bila definitivno omajala temelje liberalizma in vzbudila delavske in kmečke mase. SLS se je bila tedaj že razvila v mogočen politični aparat, ki je z novimi gospodarskimi parolami potegnil s seboj kmečke množice. Mlad slovenski intelektualni naraščaj je stal tedaj na velikem razpotju. Na eni strani bankrotirani in omledni liberalizem, na drugi klerikalna reakcija. Ogromna večina je drla, kakor vedno ob takih prilikah, tja, kjer se je lesketala zlata skleda, manjšina pa je dalje popivala za „mili narod“. Kdor je stal etično in intelektualno nekoliko višje, ni mogel ne v klerikalizem, ne v liberalizem in je ostajal na sredini, kar je tedaj bila in kar je še danes socialna demokracija. Revolucionarnosti ni bilo tu, toda bili so neki oddaljeni cilji, bilo je novo hotenje in bilo je tudi delo — bila je neka mlada socialistična romantika. In tu se je znašel tudi pokojni Ljudevit Perič, kot sin rano ponesrečenega delavca in zelo siromašne matere.

Ljudevit Perič je bil živ in zelo zdrav fant. Na Pasjem brodu je bil rojen Indijaneec, strah vsem sovrstnikom, doma v družbi živahen zabavnik, a vedno in povsod brez zla v svojem srcu. Perič je bil vzor nesebičnega kamerada; bil je nekoliko premehak in predobrodušen, da bi bil mogel postati tudi dober politik, kjer odločuje močna volja, energija in velika vstrajnost.

Ljudevit Perič je bil naš načelni nasprotnik, toda bil je lojalni nasprotnik. Perič se ni nikoli posluževal laži in nedopustnih sredstev v političnem boju, kar je sicer glavno orožje naše socialne demokracije v njeni politiki. Perič je stal v zadnjih letih na čelu naše socialne demokracije, žalibog, da je on ni vodil in da je vodila ona njega. Predobri Perič se je dal nositi od političnih valov, on je plaval vedno s strujo in zato so ga socialisti uporabljali za most med seboj in buržuazijo. Pred krsto delavstvo z rudečimi zastavami, za krsto meščanstvo s svojim civilnimi in vojaškimi reprezentanti. To je živa slika družabnega ideala socialne demokracije. Perič je hodil nezvestno

po tej poti, hodil je po nji v svoji izredni dobrosrčnosti.

Njegovim mladostnim prijateljem pa ostane kot dober in zvest drug še dolgo v najlepšem spominu.

Perič, ob tvoji prezgodnji jami ti kličemo tudi mi:

Lahka ti zemlja!

K preganjanju komunistov v Beogradu.

Iz Beograda poročajo o številnih aretacijah komunistov. Govori se o stotinah zaprtih. Z zaprtimi se postopa skrajno surovo in brezobzirno. Nimamo z delavske strani še nobenih poročil, pa že to, kar prinašajo meščanski časopisi, pove, kako postopa tudi ta režim z komunisti: „Tukaj nas pobijajo, samo žilavka in puškino kopito se čuje. Ako morete, protestirajte.“ (Narodni Dnevnik št. 17.) Zagovornikov ne pustijo govoriti z aretiranci. Meščanske novinarje, ki hodijo po informacije, mečejo zandari ven. Policija ne daje nikakih informacij. V meščanskem časopisu čitamo spet o strahovih, ki vedno strašijo svetovno buržuazijo in ji ne pustijo spati, o „boljševiških agitatorjih iz Rusije“, o najdenih „boljševiških rubljah“ in tako dalje. „Novosti“, belgrajski zemljoradniški dnevnik, so bile že trikrat zaplenjene, ker so pisale o metodah preiskave in nasiljih ter grozovitostih. „Organizovani Radnik“ je bil zaplenjen. Vse je zavito še v temo in ne moremo točno povedati, v čem je smisel tega navala.

Aretacije so preprečile, da bi se mogel vršiti kongres neodvisnih strokovnih organizacij, ker je skoro cel centralni odbor CRSOJ-a zaprt. Ta kongres bi imel važno nalogo za gibanje zedjenja strokovnih organizacij, nalogo, da to gibanje spravi na pravo pot, s katere ga vlečejo socialpatriotje. Onemogočenje tega kongresa je običuten udarec za strokovno gibanje v Jugoslaviji. Značilno je, da se je na kongresu socialistične stranke 18. jan. govorilo, da je ugoden moment za odločno pobijanje komunizma v Srbiji in pa dejstvo, da je seja širšega centralnega odbora Združene strokovne zveze o teh preganjanjih čisto molčala, kar ni nič čudnega, ker ona odgovarjajo denunciatki teoriji o zvezah CRSOJ-a z Moskvo.

Jasno se je tudi pokazalo, da RR vlada nikakor ne misli „ublažiti“ — kakor so govorili in še govorijo njeni agentje — brutalnega carističnega postopanja z revolucionarno avangardo delavskega gibanja, brutalnega zatiranja delavskega gibanja sploh.

V prihodnji številki bomo o celi stvari pisali bolj obširno, ko dobimo avtentične informacije.

Polane Josip, Velenje.

Okoli Delavske zbornice.

Čeprav se nahajamo v volilni borbi za Del. zbornico, vendar moram h kritiki njenega dosedanjega dela še nekaj doprinesiti, in to pa s tem večjim veseljem, ker tisti, ki so prizadeti, pravijo v „Delavcu“, da si take kritike ne želijo.

Ker si pa mi dela DZ ne želimo v taki obliki kot se je dosedaj izvajalo, moramo to kritizirati, ker hvale ni vredno in molčati o tem bi bilo za nas toliko, kakor za vernega katoličana greh. Pretečeni mesec smo sprejeli od centrale ZRJ v Zagorju o. S. okrožnico (ki je bila objavljena tudi v Delavcu), v kateri se nam daje na znanje, da je centrala ZRJ pritisnila na Del. zbornico radi krivičnega pobiranja odnosno odtegovanja davka na ročno de.o. in sicer se ne sme odtegovati davka za preko 48 urni tedenski zaslužek istotako tudi ne za čez urno delo. Uspeh pritiska ZRJ na Del. zbornico je bil ta, da je Del. zbornica izintervenirala pri finančni delegaciji v Ljubljani, da je zgoraj omenjeno odtegovanje res neopravičeno in da se more odtegnjeni denar takoj zahtevati nazaj. Če bi pa podjetniki ne hoteli tega denarja izplačati nazaj, naj zaupniki to javijo ZRJ v Zagorju o. S.

Toraj dobro. Gre se za krivično odtegnjeni davek ročnega delavca. Toda sodrugi in to tudi tisti, ki se skriva za

uredništvo „Delavca“ v 25. številki „Delavca“: komu je bolj po krivici odtegnjen davek ali onemu, ki ima čez 48 urni tedenski zaslužek, ali temu, ki ima samo 32 ali celo samo 24 urni tedenski zaslužek? Po vašem se godi krivico samo prvemu. Po našem mnenju pa obema in drugemu pa celo v dvojni meri. Prav nič nas ni iznenadilo, če nas je centrala ZRJ tako prezrla, ali da nas je Del. zbornica pozabila, ko natančno ve, kako na državnih rudnikih obratujemo, to nas je pa spekle. (Delamo samo 3—4 dni v tednu.) Vsak ficek v tem smislu je krivično odtegnjen, ali dvojno krivično je pa to, da se zahteva denar nazaj samo za onega, ki je delal tudi ob nedeljah ali imel čez urne šhte, ne pa za tiste, ki delamo samo par dni v tednu. Jaz, ki že nisem imel dve leti 48 urnega tedenskega zaslužka, dostikrat samo 32 ur na teden, naj plačam davek kakor mi drago, za nas je Del. zbornica slepa.

Poleg tega pa leži v „rudarskem revirnem uradu“ v Celju zapisano in z rudečilom podčrtano, da so rudarji na državnih rudnikih davka na ročno delo prosti. — In kaj je ukrenila dosedajna Del. zbornica v tem oziru? Nič drugega kakor šla je na roko buržuaziji — in nikdar sitemu kapitalizmu. Čemu tako vpitje v „Jutru“, „Narodu“ itd. kaj da je ugotovila Del. zbornica? Zato, ker je tista ugotovitev ugajala njim in škodovala nam. In pravici na ljubo bodi povedano, da smo kake rezultate dela Del. zbornice tukaj že pričakovali, in sicer že takrat, ko je prišel k nam Čobal in hotel imeti ves dolg, ki se je nahajal v konzumu, v najkrajšem času plačan. Kakor rečeno smo zaslutili in naša zla slutnja se je tudi uresničila. Iz Sarajeva diktirana redukcija živčnih potrebščin — je namreč popolnoma v skladu s tabelami, ki jih kaže Del. zbornica v svojem poročilu. — Ali je treba še več? Da, treba je še povedati in sicer tole: V poročilu Del. zbornice na strani 9 tam pravi Uratnik v šesti vrsti: „Računajte s tem, da so odvisne vaše plače od tega, kar Vam družba more dati. In da je odvisna vsota tega, kar Vam družba more dati, od vašega dela.“ Izvrstno, Uratnik. Toda Uratnik, tako izobraženih socialistov imamo pri našem rudniku vse polno. Navadni, čisto navadni priganjači so, ki pravzaprav niti pisati ne znajo. Toda izvrstno znajo priganjati, šikanirati, denuncirati itd. in tudi današnji mezdni sistem razlagajo ravno tako kakor Vi v poročilu DZ. In ti ljudje niso študirali prava in vendar ste si popolnoma podobni. In v četrtem odstavku v dvanajsti vrsti poročila DZ se glasi: Primerjajte svoje življenske potrebščine z življenskimi potrebščinami svojih sodržavljanov! Čujte, državljan svojih državljanov Uratnik, ali delate Vi za 7—800 Din mesečno? (Uratnik ima 4000 Din mesečno. Ured.) Vsaka primera mora tu odpasti. To je čisto navadna lopovščina, to je škandal, kajti kaj tacega bi niti dr. Žerjav sam ne upal zapisati in tudi ne podpisati. Pač pa je to zapisal človek, ki hoče stati na čelu delavskega socialističnega gibanja. Vprašam vas, delavci, kako dolgo še bomo to trpeli?

Pojdimo v strokovne organizacije, ki so dosedaj bile oporišče Uratnika, ker le v organizaciji mu bomo lahko preprečili, da bi še nadalje pod krinko socializma podpiral kapitalizem.

Bernotov - lažimark-sizem.

Karl Marksov „Komunistični manifest“ pred sodiščem.

Poročali smo že, da je ljubljanska policija zaplenila „Komunistični manifest“ in da sta bila obtožena po zakonu o zaščiti države Bernot in s. Škrabl radi razširjanja manifesta. Manifest, ki sta ga napisala K. Marks in F. Engels že leta 1847, torej pred 80 leti, je pod režimom „seljačke demokracije“ republikanskega monarhista Radiča postal nevaren sedanjemu družabnemu redu. Državno pravdnštvo in policija sta našla v manifestu kot prevratne nekatere zgodovinske stavke, s katerimi manifest končuje in ki jih pozna tudi pri nas vsak zaveden proletarec.

Obravnava je bila zelo zanimiva, ker na obtožni klopi je poleg prepro-

stega delavca Škrabla, ki je neustrašeno priznal, da je komunist, sedel vodja Naprejeve skupine Bernot, ki je igral sila klaverno vlogo. Zanimiva pa je bila obravnava tudi za to, ker so sodniki bili postavljeni pred težko nalogo kako utemeljiti obsodbo vsebine knjige, katere pravilnost je zgodovina že dokazala. Sodniki so se temu vprašanju znali spretno izogniti. Bernota pa je obravnava razgalila do njegovih socialpatriot-kih kosti in mu strgala iz obraza krinko marksizma, s katero se kaže pred delavstvom v Sloveniji. Bernot se je zagovarjal namreč tako, da je zanikal osnovno in glavno stran marksizma: revolucionarno. Zagovarjal se je s tem, da ni komunist temveč celo njegov nasprotnik. Pravil je, da je sicer prodajal manifest, da pa s tem ni škodil buržuaziji, ker delavci manifesta ne razumejo. Na zaslišanju je celo trdil, da manifest ni točno prestavljen, temveč potvorjen in ublažen. Trdil je, da ima manifest samo še zgodovinsko vrednost in zahteval, da se njega posebej sodi, ker je socialist, in ne skupaj s Škrablom, ki je komunist.

Škrabl pa ni bil strahopetnež. Odkritito je priznal, da je manifest prečital, da se z vsebino in tudi z zadnjimi stavki popolnoma strinja, ker so v korist delavstva.

Sodišče je oba oprostilo. Utemeljilo pa je sodišče oprostilo razsodbo s tem, da je Bernot znan socialist, ki je nasprotnik komunizma in ki ni za dejansko uresničenje socializma v smislu komunističnega manifesta. Škrabla pa je sodišče oprostilo, ker smatra, da je razpečaval manifest zato, da bi kaj zaslužil, — čeprav se Škrabl na obravnavi ni s tem zagovarjal.

Ta obravnava je Bernota kot marksista likvidirala in ga javno žigosala kot reformista, ki ni za dejansko uresničenje socializma v smislu naukov Karla Marksa. Prepričani smo, da ga bo likvidiralo tudi slovensko delavstvo, ker za lažimarksiste med revolucionarnim proletariatom ni prostora.

Sistem in ne slučaj.

Proč z doktor Benedičičem!

Da slučaj, ki smo jih navedli zadnjič, niso zgolj slučaj, temveč sistem, nam pa dokazujejo tudi sledeče okolnosti.

Več „slučajev“ se nahaja pred sodiščem in storili bomo vse, da rezultati in potek teh obravnav ne bodo „zatušani“, kakor se je to dogajalo doslej v veliko škodo delavstva. Reakcionaren tiskovni zakon nam do konca preiskave obeša nagobčnik. Toda po obravnavi in razsodbi bomo izkoristili tisto mrvico svobode, ki nam je še ostala.

Proti dr. Benedičičevemu poslovanju dvigajoče se pritožbe so nekateri zaupniki po svoji dolžnosti kot zaupniki prijavili ravnatelju, ki je obenem predsednik rajhenburške krajevene bratovske skladnice. Ravnatelj, ki nima malo zaslug na tem, da je zapustil službo prejšnji zdravnik dr. Gregorek, ki je bil socialno čuteč človek, s katerim je delavstvo bilo zadovoljno, ni sprva o pritožbah nič hotel slišati. Da bi se zadušilo pri zaupnikih pogum pritoževati se nad neznoznimi razmerami, se je pričelo s šikaniranjem in preganjanjem zaupnikov. Zaupnik Zupančič, ki je decembra 1923 vsled nezadostnih varnostnih naprav padel v jašek (šah) in komaj okreval, je bil kot ponesrečenec zaposlen pri lahkem delu in zaslužil dnevno po 50 Din. Ko pa je na zahtevo delavstva moral vztrajati na tem, da ravnatelj vzame spisano pritožbo, je bil brez ozira na to, da je zaupnik in ponesrečenec, prestavljen k najtežjemu delu, pri katerem zasluži dnevno le 27 do 30 Din. Pa ravnateljstvu ni bilo dovolj, da je Zupančiča gmotno in telesno kaznovalo, ravnateljstvo hoče, da štaturira eksempl v strah vsem drugim, ki bi se predrnili pomisliti na pritoževanje. Ravnatelj je dal pismeno pritožbo — ki jo je vložil Zupančič pri njem kot predsedniku krajevnega odbora, da bi prišla pritožba na sejo — zdravniku. Že sam ta način obravnavanja pritožb, da se daje pritožba, ki je namenjena odboru, prizadetemu zdravniku pred sejo na vpogled, nam jasno kaže na neznozne razmere, katerim je izpostavljen rajhenburško delavstvo. Zdravnik je namreč našel v pritožbi neko besedo, ki je razžaljiva

in je Zupančiča tožil radi dotične besede, ne pa radi celotne vsebine pritožbe, ravnatelj pa se je postavil na stališče, da se pritožba ne vzame v pretres, ker jo bo itak rešilo sodišče. Tako je postal Zupančič, ki je po nalogu delavstva napisal utemeljeno pritožbo: obtoženec, zgubil je lahko delo, dnevno 20 do 23 Din zaslužka in ker za težko delo ni sposoben, bo prej ali slej zbolel in njegov „prijatelj“ dr. Benedičič ga bo zdravil... Strašno in neverjetno, a žal resnično.

Objavljamo zahtevo, ki jo je naš informator dobil v Rajhenburgu. To zahtevo podpisuje delavstvo in jo bo predalo bratovski skladnici. Opozarjamo na to zahtevo Strokovno komisijo in Delavsko zbornico, ki sta poklicani, da tudi dejansko branita življenjske interese delavstva, da ukreneta vse potrebno, da se rajhenburške rudarje odreši zdravnika, ki mu ne zaupa več.

Zahteva delavstva, zaposlenega pri rudniku Rajhenburg in pri podjetju Dukič i drug v Rajhenburgu.

Podpisani enodušno zahtevamo, da lokalni odbor Bratovske skladnice v Rajhenburgu in glavni upravni odbor Bratovske skladnice nemudoma ukrene vse potrebno, da se zdravnik dr. Franjo Benedičič, kateremu podpisani ne morejo več zaupati svojega zdravja, odstrani iz svojega mesta in da se preskrbi drugemu zdravniku, ki bo znal ceniti tudi zdravje delavcev in delavskih družin.

Podpisani smo preslabo plačani, da bi mogli plačevati privatnega zdravnika in tudi ne gre, da bi se z našimi prispevki, ki jih težko plačujemo, vzdrževalo zdravnika, kateremu ne moremo več zaupati.

Vse, kar v tem oziru ukrenejo naši zaupniki in odborniki iz Bratovske skladnice, delajo po zahtevi podpisanih, ki se v naprej zavarujejo pred preganjanjem in šikaniranjem zaupnikov s strani rudniške uprave, kakor se je to do zdaj dogajalo.

Delavska zbornica.

Pod tem naslovom vidimo vse polno pisanega v „Jutru“ in „Slovencu“. Vsi pravijo kako važnega pomena za delavstvo da je Delavska zbornica. Prav rad jim verjame človek, ker ravno zato bi jo radi eni kakor drugi zasedli, ter tako napravili iz nje ničvredno inštitucijo za delavstvo. Tega se kapitalistični podrepaniki dobro zavedajo, zato pa na vse načine vijejo z repom in na demagoški način agitirajo med delavstvom. „Jutro“, glasilo bank in orjunaške organizacije, priporoča svojo Neodvisno delavsko listo, da bo edino ona rešila delavstvo iz današnjega stanja. Torej tisti, ki so očetje „Zakona o zaščiti države“ (na podlagi katerega je delavstvo postalo brezpravno), tisti, ki so vršili teror nad razredno zavednim delavstvom, tisti, ki so prišli nad lačne rudarje z revolverji in bombami, tisti, ki so na zverinski način mučili sodruga Fakina in ga naposled ubili, tisti da naj sedijo v Delavski zbornici? Sodrug! Rudarji! Delavci! ali ste mar že vsa ta nasilja in reakcijo, — ki se poostruje z dneva v dan — pozabili, ter se dali begati. Ravno taki so klerikalci, tudi nje poznamo in njihovo ljubezen do delavstva. Spominjamo se še dobro Zaloške ceste, kjer je padlo 14 nedolžnih žrtv. Polna usta imajo obljub za delavstvo, kadar so v opoziciji. Ali se še spominjate sodrugi 1. junijskih dogodkov v Trbovljah, kako so oni izrabljali sodruga Fakina za svoje agitacijske namene? Ko pa so prišli na vlado so nadaljevali delo PP režima. Zato takim ljudem ne sme delavstvo da nasede. Ljudem, ki imajo zaslug, da je delavski razred v Jugoslaviji brezpraven, mora delavstvo pokazati hrbet. Vsi poudarjajo, da Delavska zbornica pripada delavstvu (tako pravimo tudi mi), zato mora delavstvo voliti res pravo delavsko listo. Ako hočemo, da bo Delavska zbornica vršila svoje posle, da bo ščitila delavstvo, izvedla potom množic moderno socialno zavarovanje, da bo vršila svoje delo v korist proletariata, mora delavstvo voliti listo Združene delavske strokovne zveze. Sicer moramo resnici na ljubo konstatirati, da omenjena lista ne predstavlja vseh res pravih borcev, da se

na tej listi nahajajo razni Amsterdamci, ki so le na papirju za razredni boj, v resnici pa so za kompromis z buržuazijo, so pa tudi proletarci poštene, ki bodo kontrolirali delovanje teh ljudi. Zato je naša dolžnost, da agitiramo, da volimo vsi Združeno delavsko strokovno listo. Obenem pa moramo podpirati opozicijo revoluc. marksistov, ki imajo izdelan svoj program za delo v Delavski zbornici (Glej št. 2. DKL z dne 14. januarja). Ako hočemo, da se bo ta program izvajal, moramo na vsak način preiti k aktivnemu delu. Med mase, to mora biti naša glavna parola. Ako hočemo, da bomo naše organizacije ojačili ter usposobili za boj in uveljavili naša načela, moramo iti med delavstvo, ga zdramiti iz spanja k zopetni razredni zavesti, k borbenosti, mu razjasniti naše naloge, naše cilje. Ne bomo si zboljšali našega stanja, dokler se ne bomo brigali za nič, nego samo za pečjo sedeli doma. Sodrugi, 12. ura se bliža, zato na plan, ne plašimo se ničesar, imejmo pred očmi proletarijat — beden na eni, kapitalizem oderuški vladajoči na drugi strani. To sta dva razreda, med katerima je neizprosni boj (ne večni kakor socialisti pravijo) do končne zmage. Ni samo to dosti, da samo volimo, nego moramo biti organizirani ter potom naših organizacij pritiskati na Delavsko zbornico, da služi interesom proletariata. Le potom našega vstrajnega dela in kontrole bomo prisilili socialiste, da se bodo morali pokoravati delavstvu ali pa da jih primoramo, da grejo kamor spadajo — k buržuaziji. Dolgo časa je ravno rev. proletarijat okoli „DKL“ zahteval volitve v Delavsko zbornico, da tako prepreči komisarjenje socialistov. No sedaj so volitve tu. Na delo, na agitacijo za volitve, na agitacijo za organizacijo, na delo za program opozicije Združenih strokovnih organizacij. Sodrugi! Delavci! Volite vsi listo Združene delavske strokovne zveze.

Zaman Franjo.

Iz sov. Rusije.

Nekaj števil o gospodarstvu.

1. Vrednost industrijske produkcije.

	1921/22	850.280	zlatih rubljev
1922/23	1,238.856	"	"
1923/24	1,617.835	"	"
1924/25	1,174.235	"	"

Podatki za 1924/25 so samo za prvo polletje.

2. Kmetijstvo.

Obsejanega je bilo	1915	87.382	desjatin
1923	70.861	"	"
1924	77.241	"	"

Delavski dopisi.

Ljubljana. (Proč z Golmajerjem.) DKL je edini delavski list, ki hoče iz delavskega gibanja iztrebiti zajedalce, ki v delavske organizacije ne spadajo. Da ste razkrinkali Golmajerja, je že skrajni čas in k temu poglavju dodajemo mi še sledeče. Že nad pol leta se trudimo oživiti prepotrebno prikojevalno šolo, ki je zelo potrebna in koristna. Našli smo učitelja, prijavi se je že 35 obiskovalcev, a pouk se še ni mogel pričeti, ker nam Golmajer še ni pripravil prostor. Kolikokrat smo se zanesli na njegovo besedo, zbrali smo se vsi in Golmajer nas je kratko in oblastno odslovil in nas povabil na drugo nedeljo. Tako je šlo že šest mesecev. Sedaj smo si sami preskrbeli prostor in na Svečnico bomo imeli otvoritev, kljub Golmajerjevi sabotaži. Golmajer je že čisto pozabil, da je on naš nastavljenec in od nas plačan; vede se tako, kot da smo mi njegovi člani in podaniki. Če pride kdo k njemu po nasvete in informacije, ga navadno nahruti. Kolikokrat sta nas Golmajer in Štukelj pustila čakati po cele ure na sestankih in sploh nista prišla, vemo vsi. Zato bomo tudi na nedeljskem obnem zboru predlagali Golmajerju nezaupnico. O njegovih zvezah s podjetniki pa prihodnjič, ko zberemo vse dokaze.

Guštanj. V nedeljo dne 17. t. m. so se vršile občinske volitve v trgu Guštanj. Delavska lista, na katero so se na podlagi komunalnega programa iz posebnih ozirov združili socialisti in mi, je dobila 13 občinskih odbornikov, med temi 4 naši, in 176 glasov, nasprotno trška slovensko-

3. Stanje živine.				
	konjev	govede	ovc in koz	svinj
v tisočih				
1916	31.542	50.074	84.353	19.527
1923	21.402	41.268	58.258	9.394
1924	22.878	47.596	69.949	17.202

4. Transport.

Povprečno se je dnevno naložilo yagonov

	1921/22	9.590
1922/23	11.744	
1923/24	13.517	
1924/25	16.452	

5. Bilanca državne banke.

	1. I. 1922	53	milijonov rubljev
1. I. 1923	131	"	"
1. I. 1924	1099	"	"
1. I. 1925	2051	"	"
23. VI. 1925	2849	"	"

6. Razmerje med državnimi in privatnimi podjetji.

	1923	1924	1925
državna	3.530	8.868	5.834
zadružna	2.915	5.380	3.819
privatna	97.812	271.921	246.797
skupaj	104.257	286.169	256.450

K tej tabeli je treba dostaviti, da je zmanjšanje števila državnih in zadružnih obratov nastalo vsled koncentracije (zdržitve več manjših obratov v eno veliko) in da so državna in zadružna podjetja samo veleobrati, privatna pa izključno mali obrati (z. izjemo koncesioniranih). Dejansko razmerje se vidi boljše iz naslednje tabele.

7. Promet v pod 6. označenih podjetjih v tisočih zlatih rubljev.

	1923	1924
državna	783.293	976.406
zadružna	29.317	29.853
privatna	403.848	444.143
skupno	1.216.458	1.450.412

1925

1,280.806

36.634

476.819

1,794.819

8. Število v industriji zaposlenega delavstva.

Podjetja	1. VII. 1924	1. I. 1925
državna	1,846.744	2,044.928
zadružna	74.122	115.582
privatna	116.247	124.014

V privatnih podjetjih je zaposleno samo nekaj nad 5% delavstva, 95% delavstva pa dela v državnih podjetjih, kar pomeni, da socializem v Rusiji vedno bolj tudi gospodarsko ruši zadnje ostanke kapitalizma.

nje vedeti, ampak hočejo samostojno v volitve, ker take liste, kjer so Krušiči in razni taki, kateri so delavstvu samo škodovali, nočejo voliti, ampak listo, na kateri so pravi delavski zastopniki. Rudar.

Zagorje, San Martino — Italija.

Razmere pri nas so neznosne. V St. Petru imamo dve žagi, ki plačajo svoje delavce le 10 do 16 lir. Delavstvo strokovno ni organizirano, ker noče v fašistične organizacije. Naš list „Delo“, ki že nekaj časa ne izhaja, bo, kakor slišimo, v kratkem zopet izšel. Vsak zaveden delavec in kmet bo vesel tega dne, ko bo videl zopet svoj list „Delo“. Naši gostilničarji in trgovci, ki so bili svojčas najhujši nacionalisti in avstrijski patrioti, so sedaj večinoma pri črnih arajcalh (fašistih). Delavci in kmetje tukaj še preveč zaupajo svojim izkoriščevalcem — buržujem, mesto da bi poslušali svoje predbojevnike organizirane delavce. Toda ne obupujemo, z našim proletarskim geslom: Proletarci vseh dežel združite se bomo dosegli svoj cilj in strgali s sebe okove kapitalizma. Trpin.

Črna. (Kako razumejo socializem naši socialistični občinski odborniki!) Tukaj imamo dve občinski avtu dva šoferja; oba živita s svojimi družinami približno v enakih razmerah, pri plačah pa je med njima precej razlike. Eden teh je namreč tudi občinski odbornik, drugi pa stanuje kar v garaži, je v gostilni na hrani in se mu je na prošnjo izboljšanje obljubilo. O obljubljenem izboljšanju pa pozneje socialistični odborniki niso hoteli nič več vedeti ter so prizadete s tem seveda prisilili, da je odpovedal službo. Ob tej priliki se je pokazalo, kako nastopajo pravi socialisti. Tovariš prizadete s. Fr. Stern se je pridružil s svojo odpovedjo svojemu tovarišu in sicer iz solidarnosti, ki jo narokuje vsemu delavstvu v enaki meri razredna zavest. To je nov dokaz, da je večina občinskih odbornikov s socializmom samo maskirana in razredno zavedno delavstvo v bodoče ne bo več dalo občine v roke takim ljudem, katerih politični nasprotniki v svojih listih ne hvalijo baš zastonj!

Bohinjska Bistrica. Prosim Vas, da mi odstopite nekoliko prostora v listu, da se tudi mi malo seznanimo z našimi sodrugi med širnim svetom. Gotovo mislite, da smo že vsi pospali, pa ne motite se. Res je, da novic ne prinašamo mnogo, ali zato še ni v naših središčih otrpnila kri, kakor bi si kdo mislil. V naših središčih še vedno močno tli neutušen ogenj in navdušenje za proletarijat, kateri mora gotovo enkrat imeti obračun s sedanjim kapitalizmom. Bližajo se volilni dnevi za Delavsko zbornico, zato si je vsaka stranka najela dobre agitatorje, da bi varali in lovili delavca in kmeta v svoje pasti, kakor se nastavlja past podgani in ko se vjame

o muči na vse načine in naposled jo daj mačku, da se še on malo poigra z njo. Tako bi tudi oni hoteli z nami ravnati. Nalovili bi radi pri delavcih in kmetih zopet glasove, da se jim ne bi bilo treba umakniti iz stolčkov. Samo šlo jim ne bo kakor si predstavljajo, ker vsak zaveden delavec in kmet se lahko zaveda, kdo mu daje v strupu gnetenega kruha jesti in pregrenkega žolča piti.

V resnici mora biti človek vesel, ko sliši in vidi od dne do dne večjo navdušenost in pogum zavednih delavcev in kmetov v tej krasni Bohinjski dolini. Bilo je na sveto noč, ko je izbruhnil ogenj in upepelil dvem mlinarjem, našim pristašem, vse imetje. Ko je videl neki sodrug kako je revež popolnoma uničen je dejal: „Jaz mu grem takoj štiri ali pa še več dni delat zastonj in potrudil se bom, da dobim še sodrugo, da mu pomagamo. Kar pride naj nas iskat“. To samo zato, ker je zaveden proletarec. Iz tega je razvidno, kako se budi in navdušuje proletarijat v okolici. Sicer gremo počasi naprej a tembolj sigurno. Ne damo se pa nobenim frazam varati in zapeljati, ker vidimo, kdo se v resnici bori za nas in tudi mi se hočemo za njega. Proletarci — Bohinjci le tako naprej. Eden za vse, vsi za enega do končne zmage, ker v slogi je moč!

Jos. Zakrajšek.

Trbovlje. Sodrugom „Svobodašem“.

„Jutro“ je hotelo a svojo notico „Razkrojevalni proces v Svobodi“ provocirati, da bi revolucionarni del članstva izstopil iz „Svobode“, kar želi Klenovšek, da bi obdržal „Svobodo“ pod svojim kristanovskim vplivom. Res je, da smo v znak protesta in obsodbe nameravali izstopiti, pa sprevideli smo, da bi s tem samim sebi škodovali. Zato sem pozval in še pozivam vse sodruge in sodružice, ki vam je do tega, da postane „Svoboda“ ognjišče marksistične kulture, delajte v „Svobodi“ in vseh njenih odsekih naprej in izrežite iz „Svobode“ ono, kar je gnilega in protimarksističnega. Polde Vozelj.

Iz Trbovelj. Klenovšek piše v „Delavski Politiki“, da bo v Trbovljah vložena „združena lista“ in da bodo samo „skrajni“ levičarji postavili svojo. To ni res. Trboveljsko delavstvo noče nobene skupne liste z onimi, ki so njegove interese izdajali in njegovi zaupniki so izjavili, da ne podpisujejo one v Delavskem Domu sestavljene liste, ki naj bi rešila naše kristanovce zasluzenega političnega bankrota. Tudi ni res, da je to delo posameznikov in „skrajnih“ levičarjev, ampak je to volja in mišljenje večine trboveljskega delavstva. Na Klenovškovi listi ni nobenega levičarja, to naj ve vse delavstvo. Zato tudi Krušič in „Delavska Politika“ in nihče ne more in ne sme govoriti o združeni listi. Volilni odbor.

Mednarodni pregled.

Stanje strokovnih organizacij v Poljski. Vsed velike brezposelnosti in reformistične politike strokovne birokracije se nahaja strokovno gibanje v veliki krizi. Število strokovno organiziranih pada. Leta 1921 je bilo organiziranih 455.000, leta 1925 pa samo še 249.000. Številčno najmočnejše je bila železničarska organizacija s 100.000 člani, sedaj jih je še 55.000. Kovinarska organizacija je štela 33.000, sedaj komaj 11.000, rudarska je padla od 24.000 na 13.000, tekstilna od 68.000 na 28.000. Zveza poljedelskih delavcev, ki je štela 1921 110.000 članov, jih je leta 1925 imela še 45.000. Na Poljskem obstojajo kakor pri nas tudi klerikalne in nacionalistične strokovne organizacije, katere kakor pri nas podpira buržuazija.

Moskovski delavski športni klub, ki je bil povsod zmagovalac na svoji turneji po Turčiji, Švedskem, Finskem in Nemčiji, je 1. januarja 1926 igral v Parizu proti francoski športni delavski federaciji. Tekma na velikem stadionu Perting je prisostvovalo nad 20.000 gledalcev, ki so navdušeno klicali sovjetski Rusiji. Moskovski športni klub je podaril francoski delavski športni federaciji krasno in bogato okrašeno rdečo zastavo. Tekma je končala z zmago moskovskega športnega kluba 5:0. Kljub porazu so francoski delavci nosili na rokah svoje sodruge iz svobodne Moskve in peli Internacionalo.

Bulgarska amnestija. Pod pritiskom internacionalnega proletariata in trpinčenega bulgarskega naroda je bila krvava Cankov-Wolkova vlada tik pred padcem prisiljena, predložiti parlamentu zakon o amnestiji. Nova vlada Lapčeva pa namestila baje ta zakonski predlog še razširiti.

Kljub temu pa, da je bila amnestija obljubljena še za božične praznike, se novi vladi očitno nikamor ne mudi, da bi jo uzakonila. Sploh pa je ta „amnestija“, kakor vse, kar se je dosedaj delalo v Bulgariji v imenu zakona, le krvava ironija vsega, kar se razume pod tem imenom. Obsegala naj bi politične „pogreške“ iz leta 1922 vsled dogodkov v Tirnovu, junijskih dogodkov iz leta 1923 in — po izjavi nove vlade — tudi septembarska ustaja iz leta 1923. Upoštevati pa je treba, da se nahaja radi junijskih dogodkov (1923) le malo ljudi v zaporu in da naj bi bili z ozirom na septembarske dogodke izključeni od amnestije: organizatorji, hujšaki, plenilci in morilci. Na ta način bi bilo le malo radi teh dogodkov obsojenih deložnih amnestije, tisoči onih pa, ki so bili prijeti in obsojeni po 16. aprilu in pa velik del emigrantov bi bil od nje izključen. Po poročilu meščanskih listov bi prišlo na ta način v poštev le 1500 oseb, dočim je političnih jetnikov okoli 4000, med temi na stotine na smrt obsojenih. Celu buržuazno in socialdemokratsko časopisje označuje to amnestijo, katere bi bili predvsem deležni vojni oderuhi in pa krivci nad narodno katastrofo (kabinet Radoslavov), kot „prazno vpitje“, ki ne bo nikogar zadovoljilo.

Sodrug Lancucki — obsojen. Koncem decembra sta se vršila pred Varšavskim apelacijskim sodiščem dva procesa proti poslancu poljske KP s. Lancuckemu. S. Lancucki, ki se je nahajal že več kot eno leto v zaporu, je bil obtožen na podlagi izpovedb ovaduhov, dveh deliktov in sicer: da je pozival v Varšavi dne 21. aprila k političnemu prevratu za 1. maj in

pa da je govoril v Lodzu za oborožitev proletariata in za izvedbo generalnega štrajka. S. Lancucki je označil oba procesa kot komedijo, ker je bila njegova obsodba že v naprej določena kot svaričen vzgled za vse one, ki se borijo proti vladi in sistemu. Bela justica je obsodila sod. Lancuckega na šest let težke ječe, naloga internacionalnega proletariata pa je, da neprestano dela za njegovo osvoboditev iz poljskih kazenov.

Politično ozadje madžarske ponarejevalne afere. Če hočemo razumeti politično ozadje ponarejevalne afere, moramo poudariti predvsem dva momenta ograde politike tekom zadnjih mesecev, namreč ojačanje fašistovskega gibanja in vedno močnejši val šovinizma. Iz tega vidika se mora ocenjevati tudi boj med „legitimističnimi“ in fašističnimi pristaši Habsburgovcev. Obe struji izrabljajo težko krizo, ki povzroča vedno večjo bedo širokih plasti delovnega ljudstva. Mesto pričakovanega izboljšanja (vsled dobre žetve) se je kriza še poostрила in brezposelnost vsak dan raste. Splošno se pričakuje, da bi prinesla rešitev iz te bede Velika Madžarska, kar legitimisti in fašistovski pristaši Albrehta Habsburškega spretno izrabljajo. Obenem pa se bje med obema strujama oster boj za prestol. Dočim se opirajo legitimisti, pristaši Karlovega sinčka

Otona, na veleposestnike in kapitaliste, leži glavna moč Albrehta H. v fašistovskem malomeščanstvu. Ta grupa je za enkrat močnejša, ker jo podpira Horthyjeva klika in fašistovska Italija. Velikopotezna akcija ponarejanja frankov, naj bi podprla na državni udar se pripravljajoče fašiste in pa nekatere bankrotirane madžarske grofe.

Plače železničarjev v sov. Uniji. Po podatkih za zadnje tri leta so se zvišale plače železničarjev v sovjetski Uniji, kakor kažejo naslednje številke:

Četrtletje	1923.	1924.	1925.
1.	20	74	115
2.	36	85	120
3.	36	90	136
4.	41	104	146

Leta 1923 so prejeli železničarji poleg plače v denarju brezplačno živila, z letom 1924 pa vse v denarju.

Plače usnarjev v raznih državah. (Primerjava.) Če označimo plačo angleških usnarjev s 100, tedaj zaslužijo usnarji v Franciji 64, Norveški 64, Belgiji 60, Danski 48, Švici 44,8, Nemčiji 44, Avstriji 38, Madžarski 32, Romuniji 29 in Jugoslaviji 27. To se pravi, v istem času, ko zasluži angleški usnarj 100 Din, zasluži usnarj v Jugoslaviji samo 27 Din, v Franciji 64 Din itd.

Mladinski vestnik.

Mladi pionirji.

Buržuazija v vseh deželah dobro zna, kako vplivajo na človeka dogodki, ki jih je doživel v svoji mladosti. Ravno radi tega pa se trudi na vse mogoče načine, da bi vzgojila mladino po svojem načinu. V tej smeri delujejo z vso paro klerikalci in buržuazni vladi vdani vzgojevalci, pisatelji za mladino, dobičkaželni lastniki kinematografov.

V teh poslednjih letih se je razredni boj, kot posledica vojne, poostiril. Tudi borba za pridobitev duše mladine je postala intenzivnejša. Buržuazija se v široki meri poslužuje takozvane organizacije „skavtov“, zato da napravi iz mladine takšne čete, ki bi bile zveste staremu režimu. Buržuazija ne spi, ker ona dobro pozna silo organizacije. Ona preučuje skrbno potrebe in interese mladine, trudi se dati gibanju mladine take oblike, ki so v stanu jo prevzeti, vplivati močno na njo ter ji dati poprišče njeni delavnosti.

Tipična forma buržuaznega mladinskega gibanja, v katero se buržuazija trudi, da bi pritegnila čimveč proletarskih otrok, je „skavtov“.

Taborišče, ogenj v gozdovih, zanimive igre, šport, vse to privlači otroke. Oni se ne zavedajo, da se v teh organizacijah vedno bolj zamotavajo v mrežo buržuaznega duha, ki napravi iz njih poslušne sužnje kapitala.

Omladinska internacionala, s pomočjo razrednih strank, se trudi, da bi organizirala razredno gibanje otrok. Ona organizira proletarske otroke, pomaga jim v obrambi njih človeškega dostojanstva, jih uči, kako naj branijo lastno mnenje.

Tudi v Rusiji se razvija otroško gibanje. Otroci od 11 do 14 let, ki se udeležujejo tega gibanja, se imenujejo „mladi pionirji“. Steje se jih okrog en milijon.

S temi otroci delujejo skoro izključno člani omladine. Ker je v Zvezi S. S. R. država popolnoma v rokah delavcev in kmetov, se stranka omladine lahko briga brez nobenih težkoč za otroško gibanje. Ljudski komisarjat za izobrazbo in vse državne ustanove delajo vse mogoče, da bi zadovoljili otroke.

Kako so pridobili zemljo

grofje, baroni in bogataši.

V starih časih, ko še ni bilo kapitalističnega družabnega reda, so cesarji in kralji vodili medseboj vojske in zmagovalec je odvezl premagancu zemljo in podanike. Carji in kralji so bili absolutni vladarji v svoji državi in so smatrali celo državo za svojo lastnino. Vladali so po načelu: „Država, to sem jaz.“ Svojim dvorjanom in podložnim velikašem, ki so se jim najbolj znali hliniti, so dajali v dar in plačilo obširna zemljišča, da cele pokrajine. Tudi vojskovodjem, ki so bili zaslužni za kraljevski prestol, so dajali istotako velike nagrade v obliki zemlje in tlačanov, ki so zemljo morali ob-

Pionirsko gibanje je v stikih z delavskimi organizacijami, posebno pa z delavci. Zavedni delavci vršijo široko agitacijo med manj zavednimi delavci in kmeti ter jim pojasnujejo, kaj so mladi pionirji.

V proletarski družini so otroci večinoma prepuščeni samim sebi. Oče dela v tovarni ali delavnici, mati ravno tako; če ne dela, pa je zaposlena z domačimi opravili. Otroci se potepajo okrog brez nadzorstva ter zapadajo slabemu vplivu ceste. Ako ostanejo doma, pa imajo malo veselih ur. Če pa pristopijo k mladim pionirjem, najdejo tam družbo, razvedrila, učijo se spoznavati boje delavskega razreda, probuja se njihova radovednost. To je treba vse pojasniti tistim delavcem in kmetom, ki ne vidijo radi, da postanejo njihovi sinovi pionirji in ki jih radi tega karajo. Treba jim je tudi pojasniti, da je pristajanje k pionirjem ravno tako važno za deklice. One se ne smejo držati doma; treba jih je učiti, da se v mladih letih nahajajo skupaj z dečki, da ravnajo medsebojno kot s tovariši. To je jako važno za vzgojo dečka in deklice. Treba je, da se deklice zanimajo že v mladih letih za socialna vprašanja, da se skupno učijo, da se navžijejo socialnega duha.

Otrokom se dopade poslušati pripovedovanje odraslih. Delavci, ki so mnogo preživeli, naj pripovedujejo mladim pionirjem, kako so se morali bojevati proti gosposdarjem, kako je bilo njih in življenje njihove družine težko pod jarmom carizma in kakšne muke je stala izobrazba delavca; naj jim govorijo o revoluciji, o boju proti belim četam.

Mladi pionirji hočejo delati, pokazati hočejo spretnost. Oni hočejo znati vse in so pripravljeni naučiti se vsega. Delavci znajo mnogo, naj jim torej nudijo svoja znanja.

Med pionirji je mnogo takih, ki živijo slabo, ki nimajo nobenega, ki imajo potrebo maternih nežnosti. Delavci naj smatrajo mlade pionirje kot njih lastne otroke.

Delavci najdejo mnogo poti, po katerih jim je mogoče pomagati pionirjem, da postanejo odločni bojevniki, spretni delavci in dobri borci za delavski razred.

delovati. To so mogli delati zato, ker so zemljo odvzeli kmetom, ker so imeli oboroženo silo in so delali kakor so hoteli. Tedaj nihče ni mogel proti takim tiranom nič napraviti, ker ljudstvo je bilo neizobraženo, ni znalo čitati, tudi še ni bilo knjig in časopisov, ki bi jih mogla podučiti, kaj naj napravijo, da se rešijo tiranov. Kralji in cesarji so zemljo in kmete podarjali po svoji mili volji. Takrat so obstojale tudi roparske bande, ki so stanovale v utrjenih gradovih in morile in ropale po okolicah. Kralji so se jih bali — ker so bili roparji dobro oboroženi — in delali so z njimi razne pogodbe. Takih roparskih tolp so se posluževali kralji tudi v boju proti drugim kraljem in za plačilo so tudi njim dajali zemljo in ple-miške naslove. (Habsburgovci so izvirali tudi iz take roparske bande.) Kralj

je na oslovski koži dal napisati dekret, da imenuje roparja za grofa, barona ali slično (kolikor moči je imel, tak naslov si je ropar izbral) in ljudstvo se je moralo pokoriti „grofu“, ker ni imelo sile, da bi se uprlo. Taki novopečeni grofje so pa kralju plačevali davek, kot plačilo za podarjen naslov in zemljo. Tako nastalo plemstvo je bilo dedno, po očetu je oslovsko kožo (dekret) podedoval sin z vsem, kar je posedoval oče, in to je šlo naprej do današnjega dne.

Mnogi kmetje še vedo tudi po ustnem sporočilu, da so za časa Marije Terezije rastli veleposestniki kot gobe po dežju. Kmetje še vedo, da je cesarica Marija Terezija dajala svojim ljubimcem zemljo in grofovске naslove. Toda če je Marija Terezija bila tako galantna, da je dajala svojim ljubčkom veleposestva, ne moremo mi danes v dvajsetem stoletju dovoliti, da bi en sam človek imel ogromna zemljišča samo za to, ker je njegov praded bil ljubavnik cesarice. Tega ne moremo dovoliti danes ko stotisoči nimajo niti pedi zemlje in se morajo izseljevati.

Cerkev je obstojala seveda že tedaj in Kristusov nauk tudi. Toda cesarji in bogataši so z bogatimi darovi duhovnikom znali pridobiti cerkveno gosposdo zase, da je molčala in blagoslavljal njihovo razvratno življenje. Dobivali so zato zemljo in odtod izvira takozvana cerkvena posest.

Danes ljudstvo upravičeno noče priznati pravic te gospode do zemlje, ki so si jo pridobili ali z ropanjem ali kot cesarski sluge in cesarični podrepniki. Ljudstvo noče več slišati o presviti gospodi, ker ve, da je njihova preteklost zelo temna.

Današnja buržuazija, današnji kapitalisti bi hoteli agrarno reformo tako izvesti, da bi grofom in veleposestnikom kmetje plačali zemljo, ki se bo morala razdeliti. S kakšno pravico neki zahtevajo, da bi kmetje plačali ono, kar je bilo ukradeno njihovim prednikom. Največja krivica bi bila, če bi kmetje zemljo plemenitašem, cerkvi in veleposestnikom morali plačati.

Kmetje in delavci se bodo skupno borili, da zmaga upravičena zahteva, ki so jo ruski kmetje že dosegli: *Plemenitašem, cerkvi in veleposestnikom zemljo vzeti in jo brezplačno dati kmetom, ki jo obdelujejo.*

Na kratko.

Pred kratkim je kraljevina SHS pri firmi Roth na Češkem naročila za 65 milijonov čeških krun (nad 100 milj. dinarjev) orožja. Sedaj vemo, zakaj naši buržuazni listi pišejo toliko o razorožitvi. Pesek v oči...

Finančni minister priporoča štednjo. Kako si jo zamišlja je pokazal na svojem potu v Ameriko, kamor je potoval radi naših dolgov. Za sebe je določil dnevno 2500 Din, za cel štab spremljevalcev pa po 1500 Din dnevno. Sedaj vemo, zakaj so se tako prepirali, kdo bo vse v tej delegaciji.

100.000 dinarjev dolga je odplačal neki bivši minister, ko se je vrnil iz inozemstva, kjer je bil po državnih poslih. Gotovo je v Parizu zvečel črn kruh in čebulo, da si je toliko prihranil!

„Prosim za državno zemljo“ je pisal Spasoje Maksimović v prošnji na agrarno direkcijo. Utemeljeval je pa prošnjo takole: V volitvah sem vse svoje sile posvetil radikalni stranki. Pridobil sem 80 volilcev in sam sem enajstkrat glasoval... Kaznovan seveda ne bo, ker je 11 krat glasoval, Radič mu bo dal zemljo in mirna Bosna.

Še bomo plačevali. Dolgovi kraljevine SHS. Dolgovi Srbije iz 1881 in 1888 v Avstriji 82.000.000 Din. Prevzeti dolgovi Črne gore 105.000.000 Din, prevzeti dolgovi Avstro-Ogrske 1.640.000.000 Din, dolg v Franciji 4.070.000.000 Din, v Ameriki 4.400.000.000 Din, v Angliji 4.700.000.000 Din, Angliji in Franciji za vojni material 6.000.000.000 Din, dolg narodni banki 8.800.000.000 Din. Skupno 29.797.000.000 Din.

„Kristanova usoda“. Kristanov dnevnik poroča o neizgodah v tovarnah pod naslovom „Delavska usoda“. Kristan in njemu podrejeni uredniški štab „vseh frakcij“ gleda na nezgode, ki se dogajajo po rudnikih in fabrikah vsled nezadostnih varnostnih naprav, vsled priganjanja k delu, vsled oslabelosti delavstva, skratka vsled

brezmejnega izkoriščanja, vsled kapitalističnega sistema, kot da je vse to neizbežna usoda delavstva. Seveda je tako razumevanje sila pripravnost: Usoda Uratnika je, da ima 4000 Din plače za svoje buržuazni dopadljivo delo v delavski zbornici, usoda veleznjskih rudarjev je, da imajo samo 700 do 800 Din zaslužka, usoda konzumnega društva je, da ima toliko milijonov dolgov in končna usoda Kristana je, da ima v bankah toliko milijonov kot konzum dolga... Vse je usoda v glavah Kristana in njegovih zvestih, zavedno revolucionarno delavstvo pa ve, da se to posledice kapitalističnega sistema.

Plače diplomatov. Poslanik kraljevine SHS v Londonu ima 400 funtsterlingov mesečne plače, to je v dinarjih 109.000 Din mesečno, ali 1.227.000 Din na leto. Njegov tajnik ima pa „samo“ 90 funtsterlingov ali 24.000 Din mesečno. Pa se vprašuje, zakaj je „porodica“ belgrajskih vlastodržcev vsa v diplomaciji. Te številke povedo vse in tudi to, zakaj se klerikalci tako trudijo, da bi tudi Slovenci (klerikalci) prišli v diplomatsko službo.

Kako Uratnik izvaja socialno zakonodajo. Z zakonom o zaščiti delavcev je predpisano, da se mora nadurno delo plačevati s posebnimi dokladami. Delavska zbornica je v prvi vrsti poklicana, da skrbi, da se socialna zakonodaja tudi izvaja. Uratnik kot šef Delavske zbornice pa niti uslužbencem Delavske zbornice ne plačuje nadur, ki jih morajo delati celi čas volilne borbe. Če on s 4000 Din mesečno ne rabi plačanih nadur, naj ne misli, da ne reflektirajo nanje oni in one, katerih delo je ocenil Uratnik samo z borih 1000 do 1500 Din mesečno. Od tistih, ki niti svojim uslužbencem da plačajo nadur, ne moremo pričakovati, da se bodo brigali za druge.

Delavci stavkajo za delodajalce. To se je zgodilo v Ljubljani in sicer v grafični (tiskarski) stroki. Tiskar M. Horvatin ni izpolnil obveze napram podjetniški organizaciji, ki ga je zato izključila. Delavci pa so stopili vsi v stavko in tako prisilili M. Horvatina, da se je zopet organiziral v podjetniški organizaciji. Med grafičnimi delavci in tiskarstvom je namreč pripravljena pogodba, da podjetniki ne smejo zaposlovati neorganiziranih delavcev, delavci pa ne smejo delati pri neorganiziranih podjetnikih. — Ob priliki bomo k tej pogodbi, „ki ščiti medsebojne interese“, povedali svoje mnenje in pokazali, katera stran ima od te pogodbe večje koristi.

„Revolucija v Kini“ je naslov knjige, katero je izdal v Beogradu s. Mihailo Todorović. Pisana je v cirilici, cena 6 Din. Naroča se pri pisatelju M. Todorović, Beograd, Kosovska 24.

Izdajatelj, lastnik in odgovorni urednik Aleks. Kobler, Ljubljana.
Tiskarna Josip Pavliček, Kočevje.

Izšel je:

Zbornik

Delavsko-kmetske Matice,

ki ima sledečo vsebino: A. St.: Da se razumemo, D. Anin: Donesek k študiju gosposlarskega vprašanja v Jugoslaviji, Vl. Pemru: Iz kulturnega dnevnika, Fr. Onič: O propali kulturni generaciji, Vl. Martelanc: K vprašanju italijanske imperialistične politike na Jadrani in Balkanu ter k vprašanju Julijske krajine, I. Livko: Dnjeprstroj, M. K.: Soneta, Pregledi: Politična Socialni, Gospodarski, Kulturni, Kritika, Cena tej brošuri je 10 Din, za naročnike „Zapiskov“ 5 Din.

Brošura obsega 48 strani, formata „Zapiskov“ in bi jo moral čitati vsak zaveden delavec, kmet in intelektualce.

Naročila in vsa druga pojasnila daje: Uprava Delavsko-kmetske Matice, Ljubljana, Karla Marksa trg 2.

Internacionalno maškarado

pripravljajo naši železničarji za pustno nedeljo 14. februarja v „Narodnem domu“ v Ljubljani.

Po Din 4300

se prodasta dve spalnici, temno in svetlo politirani. Naslov v upravi lista.

V štev. 3. od 21. t. m. je v "Delavsko-kmetskem listu" napisala uprava napad na nas podpisane, ki je vreden uprave in vseh tistih, ki so sedaj gospodarji tega lista. Baje smo

zapustili okrog 40.000 din dolga in čujte, ne na tisku ali kako drugače, nego ker smo "zanemarjali" in nismo Vas tirjali za naročnino. Vi pa tudi niste tako se cita med vrsticami, bili toliko zavedni, da bi sami naročnini plačali, nego ste jo ostali dolžni in to celo mnogi več kakor eno leto.

Sodrug ali je res tako? Ali res niste plačevali naročnine? Vas klicemo za prico v odgovor na te obdolžitve!

Da nas ljudje, ki sedaj gospodarijo pri "Delavsko-kmetskem listu" blatijo, kjer le morejo, ni nič novega in nič posebnega, saj ti neodgovorni elementi delajo vse to "le za hec", kakor se je nekje izrazil upravnik Peterkovic.

In mi na take izpade ne odgovarjamo, ker psa se mora pustiti lajati, ljudi pa govoriti. Saj imate Vi sami svoje mozgane in boste sami vedeli presoditi, koliko in kaj smo "izdali" in "likvidirali" in kako se ze vse tiste cvetke imenujejo, s katerimi nas castijo ljudje, ki so hodili k državnemu pravdniku prosit, da ustavi "Delavsko-kmetski list", ki ga je takrat urejeval s. Sedej za kar imamo v rokah pismen dokument. Tok časa pa bo tudi pokazal, v kolikorsmo imeli prav in v kolikor ne.

Pac pa moramo odgovarjati na obdolžitve, ki so nam jih podtaknili sedaj. Na obdolžitve, ali smo res mi tisti, ki so naredili dolgove, ali pa je to nekdo drugi.

In evo Vam sodrug dokazuje:

Ko je bila 1. 1924. aretirana večina sodrugov in je bil zaprt tudi Delavski dom, sta ss. Vuk in Štukelj začela izdajati "Delavsko-kmetski list" in sta morala zato vse na novo kupiti (opravo in vse pisarniske potrebe). Takorekoc iz nič smo začeli izdajati list in smo ga tudi povzdignili tako, da je bil bolj aktiven kakor vsi prejšnji listi naše skupine. Ko smo koncem lanskega leta izročili list danasnjim njegovim gospodarjem, se je pregledalo vse knjige in imamo tudi pismeno potrdilo, da smo list v redu vodili in v redu vse izročili in, da ni bilo več dolga, nego 4.000 Din. To imamo potrjeno črno na belem od ljudi, ki so danes gospodarji "Delavsko-kmetskega lista". In kaj sedaj ti ljudje pišejo? Ali stvar je druga. Mi smo list pisali in delali za njegov procvit zastonj brezplačno, samo upravnica je bila plačana. Ker za vsakdanji kruh smo služili sredstva drugje. Sedaj se pa čela gruča ljudi prezivlja od pripevkav "Delavsko-kmetskega lista" in ni čuda, da so dolgovi. A ne dolgovi naročnikov, čes, da so v zastanku po celo leto, nego dolgovi, ki so jih naredili neodgovorni ljudje, sedajni gospodarji lista v kratkem času par mesecev. Saj za to so se porili proti nam, da bi živeli na račun lista. Kajti mislili so, da mi živimo od naročnine lista, a sedaj, ko vidijo po treh mesecih svojega gospodarstva, da to ne gre, jih je strah in ce jih sedaj ta klic po pomoči od strani naročnikov in zvracanje krivde na nas ne res, zgube list in pa poleg kruha pri Vas ugled. Saj poznate ljudi, ki žive na račun lista. To je sedanji upravnik Peterkovic, znam v aferi rudarske organizacije, kjer ga dolže nečedne stvari, in se nekatere druge podobne "malenkosti". Tu je urednik Hlebec. Tisti Hlebec, ki je bil

tajnik "Zveze neodvisnih strokovnih organizacij" in je urejeval "Strokovno Borbo", in ko je stela ona ze 7.000 naročnikov, jo je prezadolžil in ji zapustil se danes višee dolgove v vsoti okrog 25.000 Din. Tisti Hlebec, ki je polomil rudarski strajk in s tem unicil rudarsko organizacijo in vse neodvisne strokovne organizacije. Tudi Jaks Zorga je tu, kateremu se ne ljubi težko delo, katerega morate oprevljati Vi; vodja vseh pa je "junak" Gustincic, ki rad isce zgubljeno cast pri burzuaznih sodiscih, ker mu je proletariat noce dati. Ali mislite, da piše on zastonj članke? Poznamo ga in vemo, da ne. Sedem brezposelnih ljudi se hoco rediti od vase naročnine. Ali jih boste redili?

To so tisti vzroki dolgov, ki hočejo zadušiti "Delavsko - kmetski list" in nobeni drugi. Nesamnost je le, da hočejo krivdo zvaliti na nas. V kratkem času svojega vladanja so napravili v tiskarni toliko dolgov, da jim tiskarnar ne bo hotel več tiskati lista. Za njihove obdolžitve bi jih mi izročili po vsej pravici sodiscu, da ono preisce vso blagajno. Toda mi ne iscemo zascite pri burzuaziji, kakor jo isce g. Gustincic in njegovi - policaj - komunisti. Mi obvescemo o vsem tem naročnike, da bodo vedeli, za kaj gre.

"D K L" zal danes ni več glasilo levičarskega delavstva, ampak le glasilo nakatarnikov, ki hočejo razbijati revolucionarni delavski pokret. Zato jih hvalita "Jutro" in "Slovenec".

Sodrug, napravite red in obvestite one, ki so zaslužili obsodbo!

Ljubljana, dne 27. januarja 1926.

Štukelj Ciril, l.r. Ivan Makuc, l.r. Alojz Sedej, l.r.

Sl. G. Dr. Henrik Tuma,
Dunajska c. 17./I.
p. Ljubljana.

Tiskovina

